

que la -T- hi porta una complicació, i també és dubtós que *Ordines* vagi bé ací i no més aviat amb els mots bascos que li veiem a l'art. *Ordino*.

Plantejarem, doncs, una alternativa β , formant-ho amb *ur* 'riu'+ el basc *tegi* 'clos, closa, jaça, hangar', que també fou ibèric, i entra en la formació de NLL bascos i també ibèrics, de la Bètica romana (E.T.C., 98, i veg. l'art, *Bèlgida / Bèldixa*..

En fi encara una altra alternativa diferent (γ) un compost de *urde* 'porc' o 'senglar', amb *egi* en el sentit de 'vessant freqüentat pels senglars' (avui encara n'hi ha muntanya amunt d'Orís), o 'vessant amb solls o pastures de porcs'; conforme amb les vies *a*) i *c*) combinat amb l'arrel basca que preferim per a *Ordèn* (art. infra).

La conclusió ha de restar indecisa en part, però almenys podem donar com establert que és nom pre-romà, probablement d'estirp ibera o ibero-basca; amb gran versemblança per a les vies assajades en el paràgraf *a*). Entre les alternatives, les deixem totes obertes, per bé que (β) és la que es presta menys a objeccions.

¹ També s'estengué: a Granollers (1820), i al P. Val. (Massalavés). Potser hi ha malentès (o lleu error de còpia (*a* per *e*), en la dada de Sarthou (*Hist. de Xàtiva* I, 416) a.1680: «procès de Xàtiva --- contra D. Jacinto, señor de *Ordaig*», car no retrobo tal cosa com NL (ni NP) amb *a* ni amb *e*, en el P.Val. etc.

ORDÈN

Llogaret i antiga parròquia a Cerdanya, avui agre. a Talltendre, del qual és com un suburbi, un poc més alt: tots dos, elevats a la dr. del Segre, uns 5 k. al Nord de Bellver.

Popularment avui l'anomenen *Talltendre de Dalt*, com vaig constatar en l'enq. de 1935 (VIII, 167-173). Si bé coneixien, i no recusaven, el nom *urdèn*.

MENC. ANT. 839 Acta SdUrg: *Orden*, i còpia S.XII (no en el Cpbr. vulgar, ed. PPujol, n^o15). 1058: «--- Boxeder de *Orden*» (Serra Vilaró, *Pinós Mtpl.* III, 282), però el 1073: «--- in Boxader *Ordeib*. com agr. d'una «villa in pago *Tolloneum*», o sigui 'Toló', agre. de Bellver (i nom que s'havia aplicat a tot el terme de Bellver). Però com que aquest vol. III és publicació pòstuma, on es noten descuits i errors, potser aquesta forma *Ordeil* és err. tip. en lloc de «in Bo. d' *Orden*» com en el testimoni precedent. 1359: *Orden* (*CoDoACA.* XII, 85). Ponsich (*Top.* 169) només hi afegeix 1628: *Orden*.

ETIM. Obviament pre-romana (malgrat frívols dubtes d'AlcM), com ho diguérem ja M-Lübke (*BDC* XI,6) i jo (*E.T.C.* I, 220); i segurament del ram ibero-basc, com la immensa majoria dels noms de pobles cerdans d'origen obscur. També duu a judicar-ho

així la terminació *-en*, de la qual aplega casos M-Lübke; ni tan sols seria difícil relacionar-la amb el sufix o desinència *-en* del basc modern (*E.T.C.* I, 142); si bé és objectable equiparar-ho amb els casos de -N conservada de l'alt Pallars, zona de tardà bilingüisme basco-romànic. D'altra banda els fets comentats en els art. *Aran* i *Araós* mostren que el proto-basc tenia dues menes de *-n*: una d'elles equivalent de la NN romànica. De tota manera no hi connexió possible amb *Ordino*, art. infra, i resta molt incert que n'hi pugui haver amb *Ordeig* (alternativa γ) d'aquest article.

Atès tot això es dibuixen dues o tres connexions (potser no incompatibles entre elles).

A) *Ordo-en*, format amb el mot basc *ordo*, peculiar dels dialectes orientals, però allí ben estès i arrelat amb el sentit de 'planer'. El suletí Pouvreau el defineix «plat, plaine»: *bide ordoa* «chemin plat»; Uhlenbeck: «offen, gelijk» (*Oude en laten bask. Woreden*), és més aviat 'llis', i d'aquí *ordoki* «plaine, terrain plat» que consta com mot comú en el Labort; i el troba en NLL del Roncal, de Sule i de Benaparra; i ja en els Proverbis d'Oihenart, oposat a *saiheski* «versant, coteau»; ronc. *ordokia* «pequeña llanura», potser sul. *ordokitu* «aplanir», i un abstracte en Duvoisin (Azkue).

Sens dubte podem d'afegir-hi dos NLL aragonesos, de poblets molt pròxims al Roncal: *Urdués* a la baixa vall d'Echo, i *Ordovíd* a l'Est de Sabiñánigo (*E.T.C.* I, 42.5). Notem que la forma *Ordo(v)és* (i *Ordovid*) d'aquests dos poblets mostra un grup *o-e* ben conforme a la terminació del ètimon ORDO-EN que postulem per a aquesta connexió que s'aplicaria al replà de muntanya on hi ha *Ordèn*.

B) El NP *Ordennes* figura en la llista de soldats ibers de la «turma salluitana», del bronze d'Ascoli, segons sembla reclutada cap al Segre i l'Ebre mitjà (cf. *Salduba*, 'Saragossa' l'art. *Soldeu*): Mitxelena (*Miscel.l. Martinet*, 149), entre els quals n'hi ha bastants, com nota Schmoll (*ZVgl. Spr.* LXXVI, 286), terminats en *-ennes* / *-innus*, terminació aquitano-ibèrica.

Això (i no sols per *o/u*) sembla de mal conjuminar amb un derivat del bc. *urde* 'porc', però no tant amb *Ordo*, supra (A).

És versemblant ajuntar-hi un nom de forma i localització insegures no trobant-lo sinó en un doc. pallarès de 981-5: *Ordans* en un ms., *Ordarus* a l'altre, segons sembla, prop de Gerri (Abadal, *P.i R.* n° 269), lliçó qui sap si inexacta per *Ordens*, que s'acostaria tant a *Orden* com al nom sal·luità. I V. encara algun parònim dels que indico, s.v. *Ordino*.

En tot cas resta força segur un origen pre-romà, hispànic, no indoeuropeu i la connexió (A) em sembla donar-hi una via més fundada.